Regionrådsberedningen

SKRIVELSE
2020-02-26

RS 2019-0428

Regionstyrelsen

Motion 2019:15 av Mikael Strandman (SD) och Gabriel Kroon (SD) om att utreda en parlamentarisk granskningsgrupp

Föredragande regionråd: Irene Svenonius

Ärendebeskrivning

Mikael Strandman (SD) och Gabriel Kroon (SD) har till regionfullmäktige lämnat en motion i vilken de föreslår att regionstyrelsen ges i uppdrag att utreda utformningen av en parlamentarisk granskningsgrupp.

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

Motion 2019:15 av Mikael Strandman (SD) och Gabriel Kroon (SD) avslås med hänvisning till vad som sägs i regionrådsberedningens skrivelse.

Regionrådsberedningens motivering

Det är angeläget att demokratiska spelregler efterlevs. En viktig del av dessa är ett minoritetsskydd som ser till att även oppositionen får tillgång till information och också har möjlighet att granska den styrande majoriteten. Därför är det också viktigt att de organ och institutioner som finns tydliggörs och används på rätt sätt.

Region Stockholm har såväl folkvalda revisorer med ett eget revisionskontor som används för att granska Region Stockholms verksamheter och beslut. I revisionen finns samtliga folkvalda partier i regionfullmäktige representerade. Det kan påpekas att den återkommande oviljan att använda detta Regionens egna oberoende granskningsorgan för de granskningar som önskas på sikt självklart devalverar dess status och betydelse. Det är minst sagt beklagligt.

Utöver revisionen, har oppositionen tillgång till såväl interpellationer som enkla frågor under fullmäktige – två kontrollformer som också utnyttjas flitigt. Motionen nämner också andra former av informationsbehov, men även sådana finns redan på plats. Löpande ges ingående information i flera nämnder och för de centrala besluten i arbets- och personalutskottet. Vid

enstaka tillfällen när det varit påkallat har dessutom extra informationstillfällen erbjudits. De olika nämndernas förvaltningar svarar också regelbundet på faktafrågor från politiska företrädare.

Därutöver har de politiska partierna och deras kanslier betydande egna resurser som är avsedda för att kunna bedriva det politiska arbetet. Dessa resurser avgör partierna själva hur de används.

Det är viktigt att inte skapa onödig administration och utan goda skäl utöka arbetsmängden för förvaltningar och folkvalda. Ambitionen att hålla efter kostnader även för den politiska organisationen har flera partier i andra sammanhang hållit fram. Samma synsätt bör vara gällande när det gäller återhållsamhet att inrätta nya politiska organ. Mot denna bakgrund bör motionen avslås.

Beslutsunderlag
Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2019:15

Irene Svenonius

Regionstyrelsen
Regionledningskontoret
Nicolai Sundblad

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-01-31

RS 2019-0428

Regionstyrelsen

Motion 2019:15 av Mikael Strandman (SD) och Gabriel Kroon (SD) om att utreda en parlamentarisk granskningsgrupp

Ärendebeskrivning

Mikael Strandman (SD) och Gabriel Kroon (SD) har till regionfullmäktige lämnat en motion i vilken de föreslår att regionstyrelsen ges i uppdrag att utreda utformningen av en parlamentarisk granskningsgrupp.

Beslutsunderlag

Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2019:15

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

> Motion 2019:15 av Mikael Strandman (SD) och Gabriel Kroon (SD) avslås med hänvisning till vad som sägs i regiondirektörens tjänsteutlåtande.

Regionledningskontorets förslag och motivering

Sammanfattning
Motionärerna föreslår att regionstyrelsen ges i uppdrag att utreda utformningen av en parlamentarisk granskningsgrupp.

Regionledningskontoret anser att motionen ska avslås då det enligt kontoret saknas behov av en sådan parlamentarisk granskningsgrupp som motionärerna föreslår. Det är därmed inte heller motiverat att låta regionstyrelsen utreda utformningen av ett sådant organ. Granskningen och kontrollen av Region Stockholms verksamhet tillgodoses redan i dagsläget genom de förtroendevalda revisorernas arbete, genom den

möjlighet som regionfullmäktiges ledamöter har att ställa interpellationer och frågor samt genom den möjlighet som Region Stockholms nämnder har att tillsätta egna utredningar inom sina respektive ansvarsområden. Vidare anser regionledningskontoret, mot bakgrund av de möjligheter till informationsinhämtning som redan finns, att det saknas behov av en sådan formaliserad informationskanal som föreslås i motionen.

Bakgrund
Mikael Strandman (SD) och Gabriel Kroon (SD) föreslår att regionstyrelsen ges i uppdrag att utreda utformningen av en parlamentarisk granskningsgrupp.

I motionen framförs att en parlamentarisk granskningsgrupp bör tillsättas för att främja en likvärdig tillgång till information för den politiska majoriteten och oppositionen vid utredningar av händelser och incidenter. Enligt motionärerna är den parlamentariska granskningsgruppen tänkt att utgöra en informationskanal genom vilken Region Stockholms tjänstemän i samband med utredningar delar med sig av information till de förtroendevalda. Vidare ska granskningsgruppen ha möjlighet att initiera egna utredningar på uppdrag av de ledamöter som ingår i gruppen. Utredningarna ska genomföras av oberoende tjänstemän.

Överväganden
Grundidén bakom den kommunala självstyrelsen är en styrelse av folket, genom folket och för folket på den kommunala nivån. Den kommunala självstyrelsen är även en förutsättning för den kommunala demokratin, eftersom den kommunala demokratin förutsätter att det finns ett stort utrymme för kommuner och regioner att själva bl.a. utforma den politiska dagordningen. Kommuner och regioner styrs enligt en kommunaldemokratisk modell, som innebär att förtroendevalda politiker i fullmäktige, styrelse och övriga nämnder ansvarar för verksamheten och ledningen av den. Den kommunala organisationen består därför av vissa obligatoriska organ. För regionernas del är det obligatoriskt att ha ett fullmäktige, en styrelse samt revisorer. Grundläggande föreskrifter om kommunernas och regionernas politiska organ samt uppgiftsfördelningen dem emellan finns i kommunallagen.

Regionfullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för Region Stockholm. En obligatorisk uppgift för regionfullmäktige är att välja revisorer för granskning av Region Stockholms verksamhet. Bland de förtroendevalda revisorerna väljer regionfullmäktige ledamöter och ersättare i revisorskollegiet.

De förtroendevalda revisorerna granskar på regionfullmäktiges uppdrag all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. För granskningen av Region Stockholms bolag svarar lekmannarevisorerna. Den övergripande revisionsuppgiften i Region Stockholm är att pröva om verksamheten följer och uppnår regionfullmäktiges beslut om mål, att detta sker inom givna ekonomiska ramar och andra förutsättningar samt med en tillräcklig styrning och kontroll. Det nuvarande systemet bygger därmed på att revisorerna har ansvar för både förvaltnings- och redovisningsrevision. Varje revisor fullgör sitt uppdrag självständigt och intar därmed en helt oberoende ställning i förhållande till dem som de är satta att granska. Oberoendet tar sig uttryck i att den som är vald till ledamot eller ersättare i regionfullmäktige inte är valbar som revisor inom Region Stockholm. Vidare är den som är redovisningsskyldig inte valbar som revisor för granskning av verksamhet som omfattas av redovisningsskyldigheten. Sammantaget fyller de förtroendevalda revisorerna en viktig funktion som demokratiskt instrument för granskning och kontroll av Region Stockholms verksamhet. En viss kontroll över Region Stockholms verksamhet erhålls även genom den möjlighet som regionfullmäktiges ledamöter har att till andra förtroendevalda ställa interpellationer. Ledamöter i regionfullmäktige har även möjlighet att ställa frågor för att få upplysningar om hur förvaltningen sköts. De kan också på detta sätt utöva en viss kontroll över förvaltningen.

Vid sidan om den beslutande politiska församlingen, nämnderna och revisorerna kan en region även bestå av vissa andra organ, exempelvis beredningar och utskott. Fullmäktige får tillsätta beredningar som bereder ärenden som fullmäktige ska avgöra. En fullmäktigeberedning kan ha permanenta eller tillfälliga beredningsuppgifter. På samma sätt får nämnder tillsätta nämndberedningar för beredning av sina ärenden. Fullmäktige får också bestämma att nämnderna ska ha ett eller flera utskott. En nämnds beslutanderätt kan delegeras till ett utskott. Ett utskott kan också ha till uppgift att bereda nämndens ärenden.

Regionledningskontoret konstaterar att det av motionen inte framgår vilken typ av organ som den parlamentariska granskningsgruppen är tänkt att utgöra. Motionärerna har hänvisat till att gruppen ska fungera som ett komplement till revisorskollegiet med möjlighet att bl.a. besluta om tillsättande av egna utredningar. Regionledningskontoret noterar därför att det i vart fall inte är fråga om ett organ som likt fullmäktigeberedningar enbart har beredningsuppgifter. Gruppen kan inte heller utformas som ett utskott under regionfullmäktige då bestämmelserna i kommunallagen inte medger det. Sammantaget kan det utifrån motionärernas beskrivning av

organet och dess uppgifter ifrågasättas huruvida det vore förenligt med den kommunaldemokratiska modell som följer av regeringsformen och kommunallagen.

Oavsett formerna för den föreslagna parlamentariska granskningsgruppen ifrågasätter regionledningskontoret behovet av ett sådant organ. Som nämnts ovan fungerar de förtroendevalda revisorerna som regionfullmäktiges instrument för granskning av Region Stockholms verksamhet. Granskningen sker idag av oberoende förtroendevalda revisorer med stöd av professionella yrkesrevisorer. Det nuvarande systemet innebär att de förtroendevaldas förvaltning av Region Stockholm granskas av andra förtroendevalda. Systemet bidrar också till den politiska minoritetens insyn i revisionen. Viss kontroll över Region Stockholms verksamhet erhålls även genom den möjlighet som regionfullmäktiges ledamöter har att ställa interpellationer och frågor, samt genom den möjlighet som Region Stockholms nämnder har att tillsätta egna utredningar inom sina respektive ansvarsområden. Om nämnderna i ett specifikt fall beslutar om egna granskningar eller utredningar kan de utföras av såväl tjänstemän som externa personer beroende på vad som bedöms som mest lämpligt. Mot bakgrund av de granskningsmöjligheter som redan finns inom Region Stockholm ser regionledningskontoret inte på vilket sätt ett kompletterande granskningsorgan i form av en parlamentarisk granskningsgrupp skulle ha någon funktion. Ett sådant organ fyller enligt regionledningskontoret inte någon tydlig uppgift vid sidan om befintliga organ. Det är därmed inte heller motiverat att låta regionstyrelsen utreda utformningen av ett sådant organ.

I motionen lyfter motionärerna även fram behovet av en likvärdig tillgång till information för den politiska majoriteten och minoriteten. De föreslår därför att den parlamentariska granskningsgruppen ska utgöra en informationskanal genom vilken Region Stockholms tjänstemän i samband med utredningar delar med sig av information till de förtroendevalda. Regionledningskontoret konstaterar att förtroendevalda politiker har samma rätt som alla andra medborgare att ta del av allmänna handlingar hos nämndernas förvaltningar. För att biträda de förtroendevalda i det politiska arbetet, som bl.a. kan innefatta informationsanskaffning, får kommuner och regioner anställa politiska sekreterare. I Region Stockholm har samtliga partier som finns representerade i regionfullmäktige egna politiska kanslier samt tillgång till politiska sekreterare i olika stor omfattning. De förtroendevalda, oavsett om de är i majoritet eller opposition, har därmed möjlighet att begära ut information från Region Stockholms förvaltningar för att hålla sig uppdaterade om verksamheten.

Vad gäller revisorernas rätt till information följer av kommunallagen att nämnderna och de enskilda ledamöterna och ersättarna i dessa samt de anställda är skyldiga att lämna de upplysningar som behövs för revisionsarbetet. Denna skyldighet gäller även för fullmäktigeberedningar. Kommunallagens regel om uppgiftsskyldighet till revisorerna bryter igenom eventuell sekretess.

Sammanfattningsvis anser regionledningskontoret att det saknas behov av en sådan parlamentarisk granskningsgrupp som motionärerna föreslår. Det är därmed inte heller motiverat att låta regionstyrelsen utreda utformningen av ett sådant organ. Den politiska styrningen av Region Stockholm sker i enlighet med den kommunaldemokratiska modell som följer av regeringsformen och kommunallagen. Granskningen och kontrollen av Region Stockholms verksamhet tillgodoses redan i dagsläget genom de förtroendevalda revisorernas arbete, genom den möjlighet som regionfullmäktiges ledamöter har att ställa interpellationer och frågor samt genom den möjlighet som Region Stockholms nämnder har att tillsätta egna utredningar inom sina respektive ansvarsområden. Vidare anser regionledningskontoret, mot bakgrund av de möjligheter till informations-anskaffning som redan finns och som redogjorts för ovan, att det saknas behov av en sådan formaliserad informationskanal som föreslås i motionen. Med anledning av detta anser regionledningskontoret att motionen ska avslås.

Ekonomiska konsekvenser
Ekonomiska konsekvenser av ett beslut enligt motionärernas förslag skulle komma att belasta regionstyrelsens budget i form av kostnader för utredningen. En specifik summa går inte att fastställa utan en fördjupad kostnadsberäkning.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Anne Rundquist
Chefsjurist

Beslutsexpediering:
Akt
Regionledningskontorets juridiska avdelning

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2020-01-31

MOTION
2019-03-12

Ankom
Region Stockholm
2019 -03- 12
Dnr. RS 2019-0428

Sverigedemokraterna

2019:15

Motion av Mikael Strandman och Gabriel Kroon SD om att utreda en parlamentarisk granskningsgrupp

Under de senaste åren har flertalet allvarliga incidenter inträffat och/eller uppdagats inom Region Stockholms verksamhet. Avancerade skatteupplägg för att kringgå skatt inom SL, diskriminering av judiska läkare på Karolinska, finansiering och kontraktsupplägg av Nya Karolinska och nu senast (februari 2019) i form av samtalsläckan hos en underleverantör till 1177. Processen som åtföljs efter att en allvarlig incident uppdagats är ofta densamma. Oppositionspartierna kräver insyn och ifrågasätter hur majoriteten inte har haft vetskapen eller kunnat förutse att händelsen skulle kunna ske. Medan majoriteten i sin tur genomför interna utredningar som sedan vidarerapporteras genom regionstyrelsen.

Tyvärr är informationsflödet mellan majoritet och opposition ofta bristfällig vid utredningar av händelser och incidenter. Information som delges sker ofta genom informella samtal eller i samband med att den görs offentlig och tillgänglig för allmänheten. Detta leder till att majoriteten har ett informationsövertag, enbart på grund av sin nära ställning till de opolitiska tjänstemännen, vilket försvårar för att åstadkomma en opolitisk och transparent granskning.

För att utjämna informationsinhämtningen och spridningen mellan regionens folkvalda partier så bör en parlamentariskt tillsatt granskningsgrupp inrättas (PGG). Mandaten i den parlamentariska granskningsgruppen bör fördelas likt nämnder och beredningar med undantaget att samtliga partier i regionfullmäktige ska representeras med minst en ledamot samt att ordföranden väljs av oppositionen.

PGG bör utgöra den direkta kanalen och den första instansen där tjänstemän förmedlar information, allt eftersom den uppkommer, för att främja en likvärdig ärendeuppdatering och informationsinhämtning mellan opposition och majoritetspartier. Således uppnås en ökad förståelse för ärendet och dess utveckling av samtliga partier.

Vi anser därför att regionstyrelsen bör tillsätta en utredning som ska hämta inspiration från riksdagens konstitutionsutskott och föreslå den praktiska utformningen för en parlamentarisk granskningsgrupp i egen regi. I likhet med riksdagens konstitutionsutskott ska PGG ha möjligheten att även initiera egna utredningar på uppdrag av representerade politiker. Beslutet om att behandla dessa uppdrag bör föregås av välavvägda diskussioner och reaktioner på händelser som genom media eller visselblåsare har uppmärksammats. De politiker och indirekt partier som nekar och därmed

röstar emot införandet av diverse utredningar kommer få ställas till svars för sina egna väljare.

Således agerar PGG dels som en formaliserad informationskanal mellan tjänstemännen och ansvarig samt mellan majoritet och opposition under utredningens gång dels genom möjligheten att för PGG ledamöterna att tillsätta egna utredningar (vid majoritetsbeslut) som utförs av oberoende tjänstemän.

Slutligen ser vi den föreslagna parlamentariska gruppen som ett komplement till revisorskollegiet. Medan revisorskollegiet inte får bestå av individer med förtroendeuppdrag i Regionen och i efterhand utvärderar händelser så bör PGG agera som informationskanal i realtid.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår vi:

att regionstyrelsen uppdras att utreda utformningen av en parlamentarisk granskningsgrupp i enlighet med motionstexten

Mikael Strandman
SD

Gabriel Kroon
SD